

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці

04.06.2025

м. Полтава, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 04.06.2025 групою НПМ здійснено відвідування Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці (далі – Пансіонат, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Герасименко Максим Петрович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Яковенко Віра Сергіївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Сільськогосподарська, 21, м. Полтава, Полтавський район, Полтавська область, 38751.

Директор закладу – Радченко Юрій Михайлович (на посаді з 31.01.2018).

Пансіонат підпорядковано:

Департаменту соціального захисту населення Полтавської обласної військової адміністрації.

Заклад здійснює діяльність згідно до Статуту Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці (нова редакція), затвердженого 04.04.2024 наказом начальника управління майном Полтавської обласної ради №70 (далі – Статут). Статут розроблено на підставі Закону України «Про соціальні послуги», Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2020 року № 772.

Пансіонат є неприбутковим стаціонарним інтернатним закладом соціального захисту, що утворюється для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку, особами з інвалідністю, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів

До складу Пансіонату, як структурні підрозділи входять:

- 1) адміністративно-управлінський персонал;
- 2) відділ бухгалтерського обліку та звітності;
- 3) господарсько-обслуговуючий персонал;
- 4) відділення медико-соціальної реабілітації;
- 5) медичний центр;

6) відділ з обслуговування та надання соціальних послуг підопічним, в тому числі:

- відділення для цілодобового проживання та догляду за особами, які потребують сторонньої допомоги;
 - чоловіче психоневрологічне відділення;
 - жіноче психоневрологічне відділення;
 - відділення денного/стаціонарного догляду для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю;
 - відділення для осіб з інвалідністю внаслідок війни;
- 7) підрозділ з організації харчування.

Якість надання послуг контролюється громадськістю, в тому числі шляхом створення громадської ради при Пансіонаті, до складу якої входять представники громадських об'єднань, благодійних організацій, волонтери, родичі (опікуни та/або піклувальники), підопічні Пансіонату, інші особи.

До Пансіонату на повне державне утримання безоплатно приймаються: особи з інвалідністю I групи;

особи, які постраждали від торгівлі людьми і отримують соціальну допомогу відповідно до законодавства у сфері протидії торгівлі людьми;

особи, які постраждали від домашнього насильства або насильства за ознакою статі;

особи з інвалідністю з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування віком до 23 років;

громадяни похилого віку, особи з інвалідністю II-III груп;

середньомісячний сукупний дохід яких становить менше двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб.

Громадяни похилого віку, особи з інвалідністю II-III груп, середньомісячний сукупний дохід яких перевищує два прожиткових мінімуми, але не перевищує чотирьох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб, влаштовуються до Пансіонату та отримують соціальні послуги з установленням диференційованої плати відповідно до законодавства.

Якщо середньомісячний сукупний дохід громадян похилого віку, осіб з інвалідністю II-III груп перевищує чотири прожиткових мінімуми, такі особи влаштовуються до Пансіонату за умови оплати послуг.

За наявності вільних місць до Пансіонату можуть прийматися громадяни похилого віку, у яких є особи, які повинні забезпечувати їм догляд і допомогу за договором довічного утримання, спадковим договором, за умови оплати послуг.

Пансіонат розраховано на проживання 305 осіб.

Станом на 04.06.2025 року в Пансіонаті перебувало 225 підопічних. З них: на повному державному забезпеченні – 200, з установленням диференційованої плати – 24, на платній основі – 1.

87 підопічних закладу є особами з інвалідністю, з них: 44 особи - I групи, 29 осіб - II групи, 14 осіб - III групи. Лежачі хворі – 127 осіб.

У Пансіонаті проживають внутрішньо переміщені особи – 61, з них – 20 осіб з інвалідністю.

Сума бюджетного запиту дорівнює сумі кошторису. Кошторис на 01.01.2025 рік складає 54 858 442, 00 грн.

Фактична вартість проживання в травні 2025 року склала 19 698,11 грн. на особу.

Вартість харчування на одну особу на добу становить 106,12 грн.

Вартість медикаментів на одну особу на добу становить 19,23 грн.

Станом на 01.06.2025 року отримано 1 708 917,23 грн. – благодійної допомоги: продукти харчування – 349 755,02 грн.; медикаменти – 846 213,90 грн; обладнання – 492 748,99 грн. та господарські товари – 20 199,32 грн.

Відповідно до штатного розпису загальна чисельність персоналу закладу складає 172 штатних одиниці.

Станом на 06.06.2025 року заповнено 153 посади.

Підопічні відповідно до встановлених норм забезпечуються:

- житловим приміщенням для проживання (перебування) та комунальними послугами;
- предметами, матеріалами, м'яким і твердим інвентарем (одягом, взуттям, постільною білизною, засобами особистої гігієни, столовим посудом);
- раціональним шестиразовим харчуванням, у тому числі дієтичним, відповідно до натуральних добових норм харчування в інтернатних установах, навчальних та санаторних закладах сфери управління Міністерства соціальної політики України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. № 324 «Про затвердження натуральних добових норм харчування в інтернатних установах, навчальних та санаторних закладах сфери управління Міністерства соціальної політики», з урахуванням затверджених Міністерством охорони здоров'я України норм фізіологічних потреб організму з основних харчових речовин та енергії залежно від вікових і статевих особливостей;
- лікарськими засобами, технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення згідно призначень лікарів; ІПР; висновків ЛКК та інше, у порядку, встановленому законодавством.

Невід'ємною частиною договору підопічного з Пансіонатом є індивідуальний план надання соціальних послуг.

Якщо підопічний потребує отримання більш як однієї соціальної послуги і Пансіонат надаватиме більш як одну соціальну послугу, складається один план надання соціальних послуг, у якому зазначаються заходи щодо кожної зальної послуги.

Під час складання індивідуального плану надання соціальних послуг враховуються індивідуальні потреби підопічного (звичний розклад дій і занять протягом дня, уподобання, фізичні можливості тощо).

Пансіонат може надавати соціальні послуги як за плату (в тому числі, установленням диференційованої оплати), так і безоплатно – відповідно до встановленого Законом України «Про соціальні послуги» порядку.

Реабілітаційні послуги відповідно до індивідуальної програми реабілітації надаються підопічному, що є особою з інвалідністю, на безоплатній основі.

Пансіонат під час прийняття підопічного ознайомлює його під підпис з правами та обов'язками підопічного, умовами проживання, розпорядком дня, умовами переведення до іншого будинку-інтернату, пансіонату, відрахування з Пансіонату та робить відповідний запис в особовій справі. У разі, якщо особа не може самотійно ознайомитись з вказаним документом, з ним ознайомлюється в режимі усного оголошення положень що засвідчується підписами присутніх співробітників.

Усі підопічні забезпечені медичним обслуговуванням. Заключено декларації з лікарем сімейної медицини КП «ЦПМСД №2» Полтавської міської ради.

Усім підопічним пансіонату проведено безкоштовне флюорографічне обстеження, проводиться медичний огляд, надаються консультації відповідних фахівців. У разі необхідності здійснюється виклик бригади Швидкої медичної допомоги (39 викликів з 1.01.2025) та госпіталізація підопічних (15 осіб з 1.01.2025).

Проведено оперативне лікування офтальмологічного профілю за державний кошт – 2 особи (2025 рік), з них 1 особа ВПО.

За період з 01.01.2025 – 01.06.2025 підопічним закладу надано 244 стоматологічних послуг, 3 особи - отримали протезування за державний кошт, заплановано протезування 2 осіб в III кварталі 2025 року.

Лікарями медичного центру з 01.01.2025 надано 444 консультації підопічним, амбулаторно проліковано 1037 осіб.

З 01.01.2025 отримано 9 пар ортопедичного взуття та 1 протез нижньої кінцівки.

Медичний центр Пансіонату забезпечено запасом медичних препаратів та дезінфікуючих засобів, засобів індивідуального захисту, підгузками для дорослих. Закупівля лікарських засобів здійснюється за бюджетні кошти та через систему «Доступні ліки».

Підопічні закладу у повній мірі забезпечені лікарськими препаратами, згідно електронних рецептів.

Пансіонат з метою виконання індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю забезпечує складення індивідуальних планів комплексної реабілітації (абілітації) за формою, затвердженою Міністерством соціальної політики України.

Індивідуальні плани комплексної реабілітації (абілітації) складаються на підставі індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю реабілітаційною комісією за участю провідних фахівців з реабілітації, представників місцевих органів виконавчої влади. Положення про реабілітаційну комісію, її

персональний склад (із призначенням голови реабілітаційної комісії) і план роботи затверджуються директором Пансіонату.

Медичне обслуговування здійснюється шляхом:

- провадження господарської діяльності з медичної практики;
- укладення договорів із закладами охорони здоров'я та/або фізичними особами-підприємцями, що отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Ліки зберігаються на аптечному складі та в медичному центрі Пансіонату в окремій шафі. Ліки видаються підопічним згідно лікарських призначень, про що фіксується в Медичних картках амбулаторних хворих та у відповідних листах призначення.

Для встановлення факту смерті підопічного працівники закладу негайно повідомляють органи та підрозділи Національної поліції України за телефоном екстреного виклику (102) про кожен випадок установлення ними факту смерті людини, за винятком смерті від захворювань у ЗОЗ (наказ МВС, МОЗ, Генпрокуратури від 29.09.2017 № 807/1193/279 «Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини»).

Лікарське свідоцтво про смерть отримується Пансіонатом відповідно до Інструкції щодо заповнення та видачі лікарського свідоцтва про смерть (форма № 106/о), затвердженої наказом МОЗ від 08.08.2006 № 545 «Про впорядкування ведення медичної документації, яка засвідчує випадки народження і смерті». Факт смерті підопічних фіксується у відповідному Журналі реєстрації смерті підопічних.

У разі виявлення в підопічного під час проживання будь-яких тілесних ушкоджень медичний працівник робить запис у медичній карті (за наявності) та/або журналі фіксації випадків про виявлення тілесних ушкоджень з вичерпним описом характеру, розміру та розташування виявлених тілесних ушкоджень.

Крім цього, щодо фактів завдання тілесних ушкоджень медичні працівники Пансіонату заповнюють форму первинної облікової документації № 511/о «Довідка №__ про фіксацію тілесних ушкоджень», затверджену наказом МОЗ від 02 лютого 2024 року № 186 «Про внесення зміни до пункту 1 наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14 лютого 2012 року № 110».

Пансіонат має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, що видана відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 01.11.2018 № 1995, за спеціальностями: стоматологія, організація і управління охороною здоров'я, психіатрія, терапія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа.

Закладом укладено договори щодо медичного обслуговування підопічних з закладами охорони здоров'я МОЗ України в м. Полтава.

Психологами установи (2 штатні одиниці) проводяться індивідуальні та групові консультації. Окрім того, проводяться моніторингові бесіди на предмет психоемоційного клімату в малих групах (житлові поверхи), бесіди емоційної підтримки, мотивуючі, тощо. Особлива увага приділяється підопічним, що є внутрішньо-переміщеними особами. Проводиться психологічна робота з після-травмою, допомога в адаптації до нових умов проживання, допомога в інтеграції в колектив підопічних, мотивування до активності, формування відчуття захищеності. Щоденно проводиться 4-6 особистісних консультацій, 1 групова та близько 25 поточних бесід за різними потребами. Здійснюються групові заняття із застосуванням методів ароматерапії та музикотерапії.

За місяць в середньому надається – 165 особистих консультацій, 25 групових занять, моніторингові та медіативні бесіди. Окрім того проводиться супервізія для працівників, що безпосередньо обслуговують підопічних. Кожен працівник за планом повинен проходити супервізію не менше 2 рази на рік.

Пансіонатом 14 червня 2024 укладено Договір про надання послуг з управління відходами з ТОВ «ОЛЕСТАС ЕКО», згідно якого здійснюється утилізація медичних відходів.

Підопічні проживають в двох, з'єднаних між собою п'ятиповерхових корпусах, обладнаних пасажирським та вантажним ліфтами.

Мешканці проживають в житлових кімнатах від одного до чотирьох осіб. Кімнати облаштовані - ліжками, шафами, тумбами, столом, стільцями, в деяких кімнатах наявні кондиціонери та телевізори. Норми площі на особу відповідають вимогам Державних будівельних норм.

Коридори та санітарно-гігієнічні кімнати обладнані поручнями.

Житлові кімнати лежачих хворих, з першого по третій поверхи, відповідно до вимог пункту 35 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772 обладнані кнопками виклику персоналу (91 кнопка).

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за лежачими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

Санітарний стан кімнат, постільної білизни та одягу підопічних задовільний.

Підопічні користуються власними речами та мають можливість витратити 25% із соціальних виплат та пенсій на власні потреби.

Розміщення підопічних у житлових приміщеннях, відділеннях відповідного спрямування проводиться медичним або соціальним працівником, до посадових обов'язків якого входить розміщення підопічних у житлових приміщеннях з урахуванням їх побажань щодо кімнати та сусіда, наявності вільних місць, індивідуальних особливостей, віку, діагнозу, фізичного стану, пов'язаного з основним захворюванням, та психологічної сумісності.

Переміщення підопічних у житлових приміщеннях, відділеннях сповідного спрямування проводиться з об'єктивних причин за рекомендацією лікаря, згодою підопічного та з урахуванням стану його здоров'я, про що здійснюються відповідні записи в медичній документації.

На вимогу підопічного житлове приміщення, у якому він проживає, може бути змінено на інше житлове приміщення за рішенням Пансіонату.

У приміщенні харчоблоку відсутні неприємні запахи, робочі поверхні та посуд чисті, витяжка в робочому стані. Працівники, які залучені до робіт на харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках. Харчоблок укомплектований необхідним посудом. Працівники харчоблоку забезпечені необхідним спецодягом та миючими засобами.

При виникненні надзвичайних обставин, при відсутності водопостачання у Пансіонаті на кожному житловому поверсі знаходяться ємності для зберігання води загальною місткістю 2100 л. У приміщенні харчоблоку в наявності ємність для зберігання води – 1000 л.

Для забезпечення безперебійного електропостачання в установі наявні чотири електрогенератори.

На житлових поверхах Пансіонату є в наявності ліхтарі, акумуляторні світильники, лампи бездротові(сонячні).

У разі відключення електроенергії використовуються дві дров'яні печі для приготування їжі.

У закладі наявний запас продуктів харчування.

У Пансіонаті діє Громадська рада.

Пансіонат забезпечує відеоспостереження в таких його зонах:

- в'їзд/вхід і виїзд/вихід на територію/з території Пансіонату;
- входи/виходи до/з будівель Пансіонату;
- виробничі та складські приміщення.

Підопічні та персонал Пансіонату попереджені про функціонування системи відеоспостереження.

Приміщення, у яких проводиться відеоспостереження, обладнані відповідними попереджувальними табличками.

У ході відвідування групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 35 підопічними та 15 працівниками закладу.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 18.06.2024. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення та недоліки:

вхідні групи до приміщень Пансіонату (в тому числі ребра першої та останньої сходинок сходового маршу), шляхи руху підопічних, зони очікування та робочі зони не облаштовано з маркуваннями, що виконані із застосуванням

засобів тактильного орієнтування, тактильних інформаційних показчиків із шрифтом Брайля, тактильних мнемосхем приміщень тощо - *виконано*;
 потребує ремонту другий блок 4 поверху Пансіонату;
 у Пансіонаті наявна значна кількість (14) незаповнених (вакантних) посад.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі наявне підвальне приміщення, яке використовується в якості укриття, площею 148,2 м², що в свою чергу, дає можливість одночасно розмістити 135 осіб. Проте відповідний Акт оцінки суб'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття органу Державної служби України з надзвичайних ситуацій – відсутній.

Під час проведення відвідування встановлено, що в квітні 2025 року спільною комісією представників Полтавської обласної організації Товариства Червоного Хреста України та адміністрації Пансіонату було оглянуто вищезазначені підвальні приміщення, для встановлення можливості здійснення поточного ремонту та облаштування їх в якості споруд цивільного захисту населення (бомбосховища) у вигляді найпростішого укриття.

У травні місяці 2025 року підвальне приміщення Пансіонату було оглянуто підрядними організаціями: електромонтажного, вентиляційного і малярно-оздоблюючого напрямків, яких було направлено від представників Полтавської обласної організації Товариства Червоного Хреста України. За результатами чого було узгоджено всі технічні та конструктивні завдання, в тому числі, враховано вимоги для забезпечення безбар'єрного доступу для маломобільних груп населення.

Зі слів представників Полтавської обласної організації Товариства Червоного Хреста України Кошторисна вартість даного комплексу робіт складає – 3 700 000,00 грн. Тривають погоджувальні процеси.

Відсутність захисної споруди порушує вимоги пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності), та Вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579. У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання).

2. До посадових інструкцій (функціональних обов'язків) медичного персоналу не включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Інші порушення.

3. Станом на 18.06.2024 у Пансіонаті наявна велика кількість незаповнених (вакантних) посад, зокрема:

1. Інженер з охорони праці без категорії – 1 посада.
2. Інженер з ремонту без категорії – 1 посада.
3. Фахівець з публічних закупівель без категорії – 1 посада.
4. Бухгалтер без категорії - 1 посада.
5. Економіст без категорії - 1 посада.
6. Двірник – 0,25 посади.
7. Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування - 1 посада.
8. Фізичний терапевт без категорії – 0,25 посади.
9. Організатор культурно-дозвілєвої діяльності – 1 посада.
10. Завідувач медичного відділення – 1 посада.
11. Лікар – психіатр – 0,50 посади.
12. Старша медична сестра без категорії– 1 посада.
13. Сестра медична вищої категорії – 2 посади.
14. Молодша медична сестра санітарка-палатна – 3 посади.
15. Молодша медична сестра санітарка-прибиральниця – 1 посади.
16. Кухонний робітник – 1 посада.

Зазначене спричиняє зниження якості надання соціальних послуг та збільшення навантаження на працюючий персонал, що призводить до професійного вигорання.

Пункт 156 Доповіді Європейського Комітету із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню за наслідками візиту до України 8 - 21 грудня 2017 року відмітив явну нестачу людських ресурсів та рекомендував українській владі продовжувати свої зусилля щодо розвитку соціальної допомоги в громаді, оскільки це може не тільки скоротити або уникнути перебування в інституції та зменшити потенціал для

жорстокого поводження, а й покращити досвід і результати надання послуг користувачів.

Таке громадське розміщення повинно складатися з невеликих групових будинків, які проживають у громаді, в ідеалі в містах, з усіма відповідними зручностями під рукою, а не більших одиниць, розташованих на території давно існуючих закладів соціального догляду (що не дозволяє справжню деінституціалізацію та належну реінтеграцію в громаду).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Полтавській обласній військовій адміністрації:

1.1. Вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу.

1.2. Забезпечити облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства.

2. Горбанівському геріатричному пансіонату ветеранів війни та праці:

2.1. Включити до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) медичного персоналу пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

2.2. Забезпечити заповнення вакантних посад.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото до звіту на 7 арк.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини

Лариса Кармазин-Денисенко

Фотознімки за результатами відвідування

Фото 1.

Фото 2.

Фото 3.**Фото 4.**

Фото 5.**Фото 6.**

Фото 7.

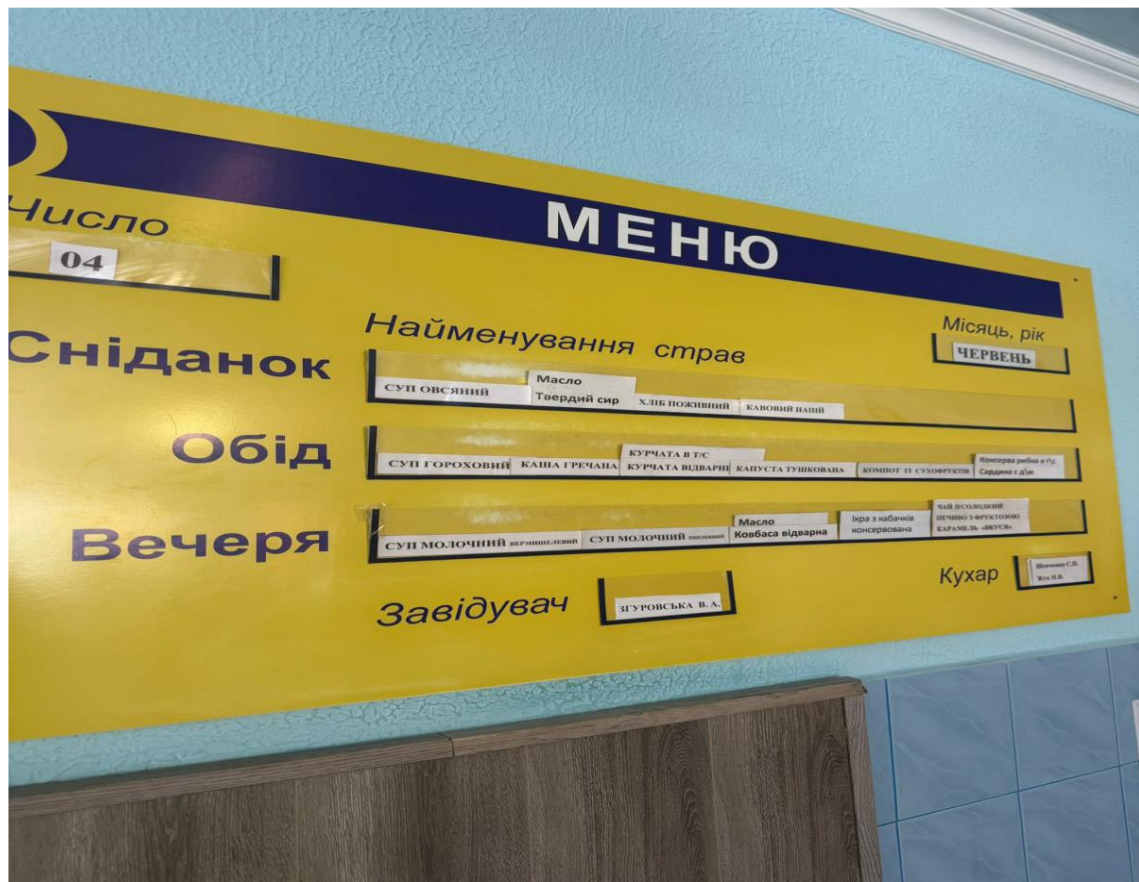

Фото 8.

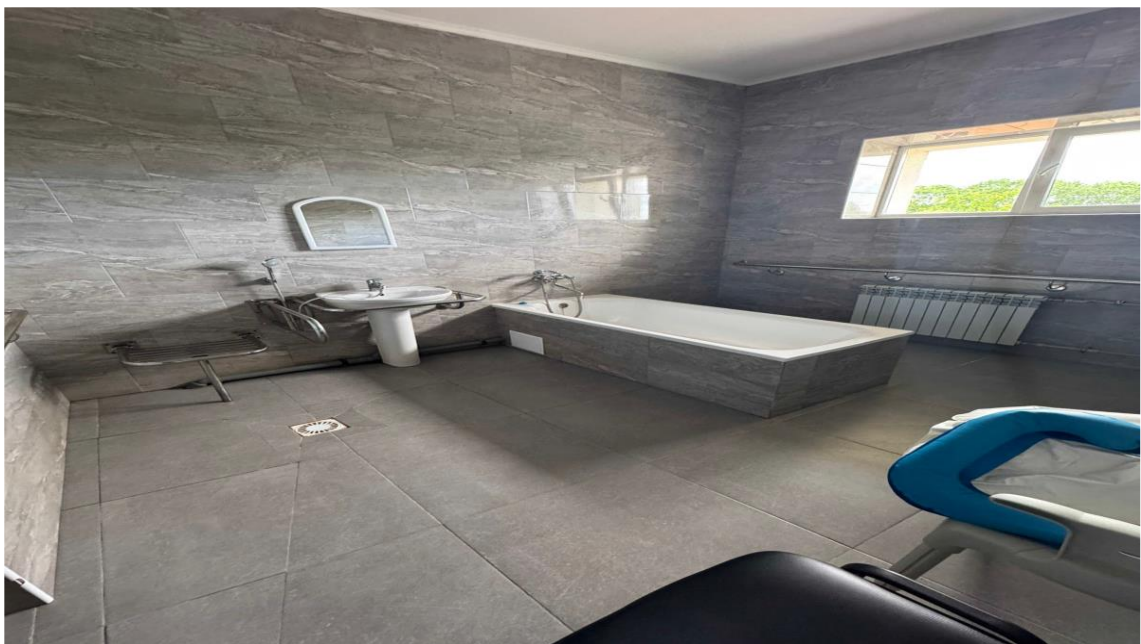

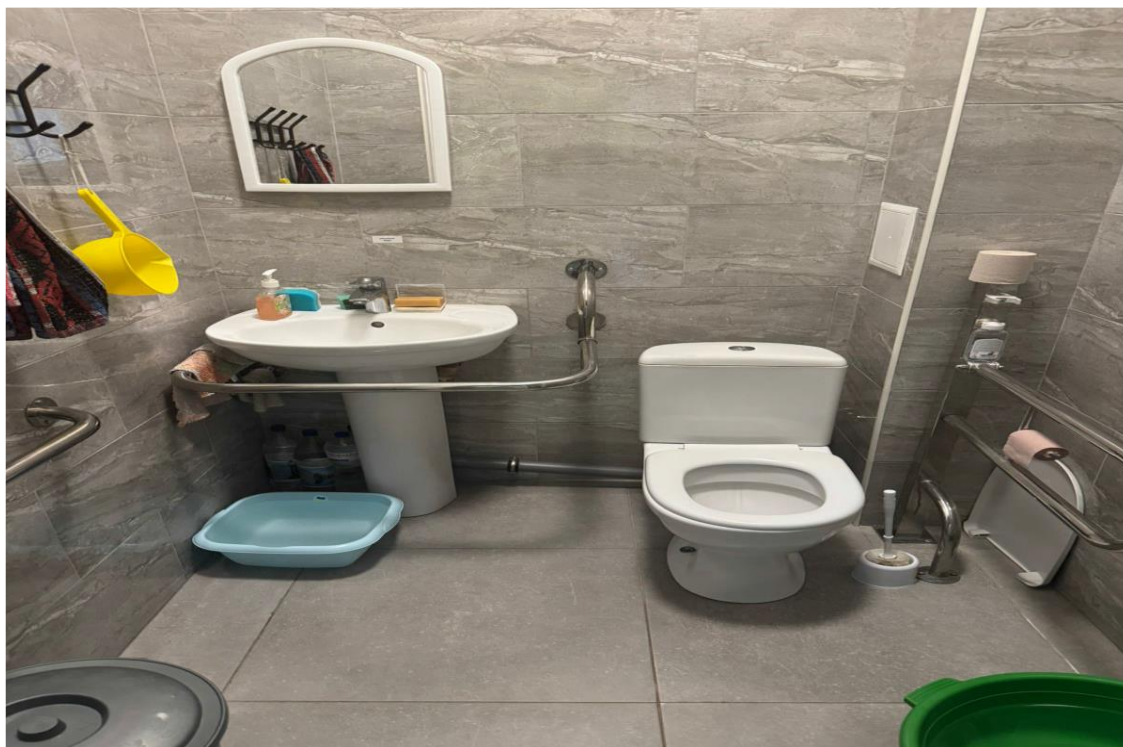
Фото 9.**Фото 10.**

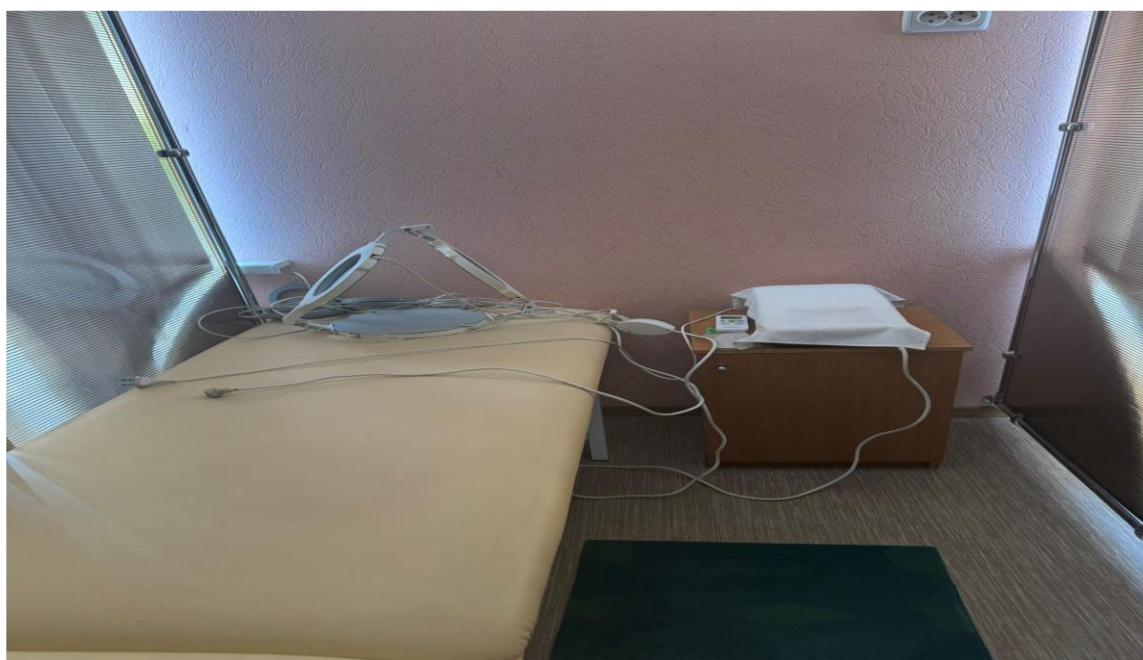
Фото 11.**Фото 12.**

Фото 13.

Фото 14.

